

שמי: _____

מבדק 3 - כללים בברכה אחרונה

הלכות והליכות, חלק ב, הלכות סעודה וברכות, פרק י

שאלה 1

כתבו נכון או לא נכון - ענו על חמש מתוך שבע

1. 'ברכה אחרונה' אומרים רק אם אכל 'כַּזִּית'. נכון/ לא נכון
2. 'ברכה אחרונה' אומרים רק אם שתה 'רביעית'. נכון/ לא נכון
3. אחרי אכילת דג מברכים 'בורא נפשות'. נכון/ לא נכון
4. אחרי אכילת פירות תמיד מברכים 'בורא נפשות'. נכון/ לא נכון
5. ברכת על המחיה מחמירים לברך בישיבה כמו ברכת המזון. נכון/ לא נכון
6. אם אכל פחות מ'כַּזִּית' ושתה פחות מ'רביעית' - אפשר לצרף את המאכל והמשקה ביחד ולברך ברכה אחרונה. נכון/ לא נכון
7. ראובן אכל קצת ענבים וקצת שוקולד, רק ביחד הם מצטרפים לכמות 'כַּזִּית' - צריך לברך 'בורא נפשות'. נכון/לא נכון

שאלה 2

התאימו בין האוכל לברכה האחרונה שאומרים אחרי שאוכלים אותו.

המאכל	ברכה אחרונה
• תמר • תפוח • ביצה • עוגה • דג • עגבניה • ענבים • פסטה • מלפפון • יין	• ברכת מעין שלוש • ברכת בורא נפשות

שאלה 3

א. השלימו את הברכה הבאה **ללא סידור**.

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם,

על חמשת מיני דגן	על היין	על פירות משבעת המינים
על _____ ועל _____	על הגפן ועל פרי _____	על _____ ועל _____
ועל תנובת השדה ועל ארץ חמדה טובה ורחבה _____	לַאֲבוֹתֵינוּ לֶאֱכֹל	מִ_____ וְלִשְׂבֹּעַ מְטוֹבָה. רַחֵם נָא ה' אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמּוֹךְ _____
ועל ציון משכן כבודך. _____	ובְּנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמַהֲרָה	בְּיָמֵינוּ. וְהַעֲלֵנוּ _____ וְשִׁמְחָנוּ _____ וּנְבָרְכֶךָ _____
כִּי אַתָּה ה' טוֹב וּמְטִיב לְכָל וְנוֹדֶה לְךָ עַל הָאָרֶץ		

על חמשת מיני דגן	על היין	על פירות משבעת המינים
_____	ברוך אתה ה', _____	ברוך אתה ה', _____
על הארץ ועל המזון.	_____	ועל הפרות.

ב. למה ברכה זו נקראת ברכה "מעין שלוש"?

- ☐ כי היא נאמרת לאחר אכילת שלושה סוגים של מאכלים.
- ☐ כי היא כוללת בקצרה שלוש ברכות של ברכת המזון.
- ☐ כי היא נאמרת לאחר שאוכלים שלושה מאכלים ביחד.
- ☐ כי תיקנו אותה שלושת האבות.

ג. סמנו בברכה את שלושת החלקים שלה.

ב. למה ברכה זו נקראת ברכה "מעין שלוש"?

- ☐ כי היא נאמרת לאחר אכילת שלושה סוגים של מאכלים.
- ☐ כי היא כוללת בקצרה שלוש ברכות של ברכת המזון.
- ☐ כי היא נאמרת לאחר שאוכלים שלושה מאכלים ביחד.
- ☐ כי תיקנו אותה שלושת האבות.

ג. סמנו בברכה את שלושת החלקים שלה.

שאלה 4

מנחם ויעקב נסעו לטיול. בדרך הוציא מנחם אשכול ענבים, וכיבד את חברו. יעקב אכל רק עינב אחד. יעקב אמר: אולי אני צריך לברך ברכה אחרונה. כי עינב זו 'בְּרִיָּה'. מנחם ענה: אתה לא חייב, כי אכלת פחות מ'כֶּזַיִת' ענבים.

א. מהי 'בריה'?

לפניכם מאכלים כתבו ליד כל אחד אם הוא נקרא 'בְּרִיָּה'.

1. תמר _____
2. עינב _____
3. פלח של תפוז _____
4. חתיכת עגבנייה _____

ב. במקרה של 'בְּרִיָּה', יש **ספק** אם צריך לומר ברכה אחרונה גם אם אכל פחות מ'כֶּזַיִת'. לכן, נכון להיזהר לא לאכול 'בְּרִיָּה' כדי.....
סמנו מהו המושג המתאים ל**טעם** של ההלכה.

- ☐ אכילת פרס
- ☐ לצאת מידי ספק
- ☐ רביעית
- ☐ בדיעבד

ג. מהי הברכה האחרונה של ענבים? _____

שאלה 5

שמעון ומשה ישבו ללמוד למבחן. תוך כדי לימוד הם אכלו נשנושים.

כתבו נכון/ לא נכון. ענו על ארבע מתוך חמש.

1. גם אם אכלו פחות מ'פֶּזִית' נשנושים חייבים לברך ברכה אחרונה - נכון/ לא נכון
2. אם אכלו לפחות 'פֶּזִית' נשנושים במשך 4 דקות - חייבים לברך ברכה אחרונה- נכון/ לא נכון
3. לא משנה כמה זמן אכלו, העיקר שאכלו כמות של 'פֶּזִית' - חייבים לברך ברכה אחרונה - נכון/ לא נכון
4. החיוב לברך ברכה אחרונה קשור גם לכמות האכילה וגם למשך הזמן שאכלו-נכון/ לא נכון
5. אם לא יודעים מהי הכמות של 'פֶּזִית', עדיף לאכול יותר כדי 'לצאת מידי ספק'. נכון/ לא נכון

שאלה 6

בַּתּוֹרָה מְזַכֵּר בְּרָכָה אַחַת בְּלֵבָד - **בְּרַכַּת הַמָּזוֹן**, בָּהּ הָאָדָם נִצְטָוָה לְבָרֵךְ אֶת ה' לְאַחַר שֶׁאָכַל מָזוֹן וְשָׁבַע, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב "וְאָכַלְתָּ וְשָׁבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ" (דברים ח, י)

- א. מתחו קו תחת הפסוק המופיע בהלכה.
- ב. מהו מקור הפסוק? ספר _____ פרק _____ פסוק _____
- ג. לפי מה ידעתם מה הפסוק? כתבו לפחות שני סימנים

- ד. איזו מצווה לומדים מפסוק זה?

- ה. סמנו את המושג המתאים למצוות ברכת המזון - דאוריתא/ דרבנן

בהצלחה רבה!

